

ESAS NO : 1982/54

KARAR NO : 1982/114

ÖZET : Sıkıyönetim ilânına ve faaliyetlerine ilişkin olarak işlenen suçlara ait davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Mehmet Şükrü Uzel, Nuri Aslan ve arkadaşları.

O L A Y : 1-Bakırköy C.Savcılığı'nın 16.9.1980 günlü, 1980/3564 esas sayılı talepnamesi ile sanıklar M.Şükrü Uzel ve Nuri Aslan'ın 12.5.1980 gününde Bakırköy Görgül Pastanesinde personel olan 2 mağduru, ele geçmediği için kullanmaya elverişle olup olmadığı anlaşılamayan tabancalarla tehdit ederek, kasada bulunan 40.00 TL.sını alıp kaçıkları ileri sürülerek haklarında ilk soruşturma yapılması istemiyle kamu davası açılmıştır.

2-Bakırköy Sorgu Hakimliği; 9.3.1981 gününde, 1980/186 esas, 1981/198 karar sayılı ile; sanıkların eylemlerine uyan T.C.Y.nın 495/1.aracılığı ile 497/1.maddesi uyarınca cezalandırılmaları istemiyle haklarındaki son soruşturmanın Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesinde açılıp yapılmasına karar vermiştir.

3-Bakırköy C.Savcılığı'nın 16.2.1981 günlü, 1980/10688 Hz.sayıllı iddianamesi ile Nuri Aslan, Kemal Çelik, Sefa Aksu, Argun (Ergün) Varışlı ve Kadir Kiraz'ın işledikleri çeşitli gasp suçları meyanında 31.9.1980 gününde mağdurun kahvehanesine girip, kahvedekileri tehditle miktarı kesin belli olmayan paralarını gasp ettikleri, sanık Kadir Kiraz'ın otodaki sanıklara gözcülük ve kaçmalarını temin ettiği ileri sürülerek, haklarında T.C.Y.nın 64/1.maddesi aracılığı ile 495/1., 497/2.maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle kamu davası açılmıştır.

a-a) Bakırköy 2. Ağır Ceza Mahkemesi: Her iki dava dosyasını irtibat nedeni ile birleştirerek, 7.5.1981 gününde, 1981/83-21 sayılı ile; sanıklara atılı suçların, sıkıyönetim ilânına ilişkin eylemlerden olması nedeniyle görevsizlik kararı vermiştir.

1-Zeytinburnu C.Savcılığı'nın 4.6.1980 günlü, 1980/770 esas sayılı talepnamesi ile, sanık Salim Yıldız'ın 25.4.1980 gecesi saat 24.00-24.30 sıralarında diğer arkadaşları Kemal Eskiütüncü, Özcan Kalın ve Mehmet olduğu halde mağdurlardan Ali Çakmak ve Raşit Akman'ın birlikte çalıştırdıkları kahveye gelerek tabancalarını çekip, içeride bulunan 6 mağdura "kimse kıpırdamasın, herkes arkasını dönsün ve üzerindeki masaya bıraksın" biçimindeki sözlerle, onları tehdit ederek, 6250 lirayı gasp ettikleri, bu sırada Yeşiltepe karakolunda görevli polis memuru Mustafa Binen ile bekçi Hüseyin Kart'ın kahveye geldiklerini öğrenen sanığın, elindeki tabanca ile polis ve bekçiye "kıpırdamayın" diyerek onları etkisiz hale

getirdikten sonra, her ikisinin devlet malı tabancalarını alıp, olay yerinden ayrıldıkları ve bu şekilde görevli memurlara mukavemette de buldukları, daha sonra da polis ve bekçinin tabancalarını karakola telefonla ihbar ederek bıraktıkları ileri sürülerek, (sanık Salim) hakkında ilk soruşturma yapılması istemiyle kamu davası açılmıştır.

2-Zeytinburnu C.Savcılığı'nın 17.6.1980 günlü, 1980/770 esas sayılı ek talepnamesi ile sanık Kemal Eskiütüncü'nün 24.4.1980 günü gecesi diğer sanık arkadaşları ile birlikte mağdurlara ait kahveye girerek orada bulunanların paralarını gasp ettikleri, bu sırada olay yerine gelen polis ve bekçinin de silâhlarını aldıkları ileri sürülerek hakkında ilk soruşturma yapılması istemiyle kamu davası açılmıştır.

3-Zeytinburnu C.Savcılığı'nın 11.9.1980 günlü, 1980/770 sayılı ek talepnamesi ile sanıklar Özcan Kalın ve Nuri Aslan'ın da, yukarıda anlatılan gasp olayına karışmaları nedeniyle haklarında ilk soruşturma yapılması istemiyle kamu davası açılmıştır.

4-Zeytinburnu C.Savcılığı'nın 30.1.1981 günlü, 1980/770 esas sayılı ek talepnamesi ile, sanık Salim Yıldız, Kemal Eskiütüncü, Özcan Kalın ve Nuri Aslan'ın 25.4.1980 gecesi mağdurların birlikte çalıştırdıkları kahveye silâhları ile girerek gasp suçunu işledikleri ve bu suretle ruhsatsız silâh taşıdıkları iddiasıyla haklarında ilk soruşturma yapılması istenerek kamu davası açılmıştır.

5-Zeytinburnu Sorgu Hakimliği, 26.2.1981 gününde, Esas 1980/66, Karar 1981/12 sayılı ile; sanıklar Nuri Aslan ve Salim Yıldız'ın eylemlerine uyan T.C.Y.nın 497/2-son., 254/2., 6136 sayılı Yasa'nın değişik 13/1., sanık Özcan Kalın'ın eylemine uyan T.C.Y.nın 497/2-son., 254/2., 6136 sayılı Yasa'nın değişik 13/1., sanık Kemal Eskiütüncü'nün eylemine uyan T.C.Y.nın 497/2-son., 254/2., 6136 sayılı Yasa'nın 13/1.maddeleri uyarınca cezalandırılmaları için son soruşturmanın Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesinde açılıp yapılmasına karar vermiştir.

A-b) Bakırköy 2. Ağır Ceza Mahkemesi: 9.4.1981 gününde, 1981/56-11 sayılı ile; sanıklara atılı suçların, sıkıyönetim yasası kapsamında olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

1-İstanbul C.Savcılığı'nın 28.5.1980 günlü, 1980/7340 esas sayılı talepnamesi ile sanıklar Mehmet Şükrü Uzel, Nuri Aslan'ın, mağdurun Samatya sahil yolundaki kaçamak kiraatanesine 11.5.1980 günü gecesi girerek tabancalarını çekip, "kasayı aç, paraları ver" "biz bu işi Dev-Genç namına yapıyoruz. Sakın şikayet etme, sesini de çıkartma" diye tehditte bulunarak on iki bin lirasını gasp ettikleri ileri sürülerek, haklarında ilk soruşturma yapılması istemiyle kamu davası açılmıştır.

2-İstanbul 1.Sorgu Hakimliği; 9.12.1980 gününde, 1980/236-270 sayılı ile; sanıkların eylemlerine uyan T.C.Y.nın 64/1.aracılığıyla 497/1., 6136 sayılı Yasa'nın değişik 13.maddeleri uyarınca cezalandırılmaları için son soruşturmanın İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nde

ESAS NO: 1982/54

açılıp yapılmasına karar vermiştir.

A-c)İstanbul 3.Ağır Ceza Mahkemesi: 23.12.1980 gününde,1980/323-517 sayı ile;sanıklara atılı suçların ideolojik amaçlı olması nedeniyle,sıkıyönetim yasası kapsamına girdiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

1-Zeytinburnu C.Savcılığı'nın 25.11.1980 günlü,1980/1622 esas sayılı talepnamesi ile Nuri Aslan ve Kemal Çelik'in 6.9.1980 günü yanlarında Osman isimli bir arkadaşları olduğu halde mağdur Hakkı Kaya'ya ait dükkâna girerek onu silahları ile etkisiz hale getirdikten sonra,kasadan400.TL.sını gasp ettikleri,Osman'ın dükkân içine girmeyip,oto içerisine de arkadaşlarını beklediği öne sürülerek,haklarında ilk soruşturma yapılması istemiyle kamu davası açılmıştır.

2-Zeytinburnu Sorgu Hakimliği;6.3.1981 gününde,Esas 1980/135,Karar 1981/14 sayılı ile;her iki sanığın eylemine uyan T.C.Y.nın 64.,497/2.ve 6136 sayılı Yasa'nın 13/1.maddeleri uyarınca cezalandırılmaları için,haklarındaki son soruşturmanın Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesinde açılıp yapılmasına karar vermiştir.

A-d)Bakırköy 2.Ağır Ceza Mahkemesi: 7.5.1981 gününde,1981/71-20 sayı ile;sanıklar atılı suçların,sıkıyönetim Yasası kapsamında olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

1-Zeytinburnu C.Savcılığı'nın 25.11.1980 günlü,1980/1623 esas sayılı talepnamesi ile,sanıklar Nuri Aslan ve Kemal Çelik'in olay gecesi (6.9.1980 gece saat:20.30) silahlı oldukları halde mağdurlardan Ahmet Şen'e ait kahveye girip silahlarını çekerek "herkes üstündeki paraları masanın üstüne koysun" diyerek,mağdurların üzerlerinden çıkan 30.000 lira ile 2 adet alyanslarını aldıkları ileri sürülerek,haklarında ilk soruşturma yapılması istemiyle kamu davası açılmıştır.

2-Zeytinburnu Sorgu Hakimliği;16.2.1981 gününde,1980/136,esas,1981/6 karar sayılı ile;sanıkların eylemlerine uyan T.C.Y.nın 64.,497/1.,6136 sayılı Yasa'nın değişik 13.maddeleri uyarınca cezalandırılmaları için son soruşturmanın Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesinde yapılmasına karar vermiştir.

A-e)Bakırköy 2.Ağır Ceza Mahkemesi: 7.5.1981 gününde,1981/35-19 sayı ile;sanıklar atılı suçun,sıkıyönetim Yasası'nın 15/f. ve 15/e.maddeleri kapsamında olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

B-1)İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 23.1.1981 günlü,1980/3656 esas sayılı iddianamesi ile;sanıklar Mehmet Şükrü Üzel,Özcan Kalın ve Nuri Aslan'ın 7.5.1980 günü saat 22.00 sıralarında Bakırköy Buhara restorana geldikleri,birer şişe su istedikleri,su parasını vermek istediklerinde garsonların almadıkları,su parasını vermek iste

.../...

ulu

ESAS NÖ: 1982/54

melerinin sebebinin ise kasanın yerini öğrenmek olduğu, bir anda üzerlerinde taşıdıkları tabancalarını çıkararak kasiyer ve garsonları etkisiz hale getirdikleri, kasadan ve garsonların üzerinden 20.000 TL. parayı alarak "Yaşasın Mao" diye bağırıp olay yerinden uzaklaştıkları ileri sürülerek, eylemlerine uyan T.C.Y.nın 497/2.,142/1.,6136 sayılı Yasa'nın 13/2.(Mehmet Şükrü Uzel için) diğer sanığın T.C.Y.nın 497/2.,142/1.,6136 sayılı Yasa'nın değişik 13/1.maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle haklarında kamu davası açılmıştır.

B-2) İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2.Numaralı Askeri Mahkemesi: Yukarıda A-a), A-b), A-c), A-d), A-e) şıklarında gösterilen ve sanıkların işledikleri suçlara ait Adli Yargı mercilerinden çeşitli tarihlerde görevsizlik kararları ile gelen dava dosyalarını 1981/12 esasında kayıtlı ve Askeri Savcılığın açtığı dava ile birleştirilerek, 2.10.1981 gününde, 1981/126-887 sayılı ile; sanıklara atılı suçların, yaygın şiddet hareketlerinden olmadığı, görülmekte olan davalarla irtibatının bulunmadığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14.maddesinde belirlenen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Kenan Terzioğlu'nun Başkanlığı'nda, Fethi Özdural, İsmail Oğuz, Nevzat Doğan, Y. İsmet Ayer, Halûk Yardımcı ve Cezmi Elgin'in katılmaları ile yaptığı 15.3.1982 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan sonra toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Demir Akarsu'nun Askeri Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Sanıklara atılı suçlar, İstanbul ilini de kapsamına alarak 26.12.1978 gününde ilân edilen sıkıyönetimden sonra işlenmiştir.

Sanıklar yaptıkları gasp ve soygun olaylarında THKP-C, DEV-GENÇ, DEV-SOL (Yaşasın Mao) gibi sol örgütlere ait ad ve sloganları kullandıklarını, bu suretle mağdurların şikâyet yoluna başvurmalarını engellediklerini söylemektedirler.

Ancak; sanıklardan Kemal Eskitütüncü hazırlık soruşturması sırasındaki 5.6.1980 günlü anlatımında "Milliyetçi olarak tanınır, ülkücü görüşü benimserim, herhangi bir derneğe üye olmadım. Dışarıda edindiğim arkadaşlar vasıtası ile ülkücülüğü benimsedim ben.... İstanbul'da ülkücü arkadaşlarım Salim Yıldız, Özcan Kalın ve soyadını bilmediğim Erkin ile birlikte bir polis ve bir bekçinin silahlarını gasp etmekten arandığım için İstanbul'dan kaçmıştım....." demekte ve Zeytinburnu'da ülkücülerin hâkim olduğu bölgede bir defa slogan yazmaya çıktığını, kumarhane baskını, polis ve bekçinin silahlarını gasp olayına katıldığını söylemekte, sanık Nuri Aslan ise "MHP sempatisiyimdir" biçimindeki beyanından başka beş

ESAS NO: 1982/54

ayrı gurupla soygunlar yaptığını, guruplardaki suç ortakları yakalandığından yeni guruplar kurup seri soygunlar düzenlediğini, bu arada birçok bakkal, oto, işyeri, kahvehane tarama suçlarını işlediğini söylemektedir. Ayrıca İstanbul Emniyet 2. Şube müdürlüğünün 4.11.1980 günlü, sanıkların belirtilen tarihe kadar tesbit edilebilen gasp ve soygun suçlarını gösteren yazısında, sanık Nuri Aslan'ın siyasi amaçlı tarama suçları işlediği belirtilmektedir.

Yukarıdaki bulgular ve tüm dosya içeriği gözönüne alındığında, sanıkların eylemlerinin adi soygun ve gasp eylemleri niteliğinden farklılık gösterdiği, oto, işyeri, kahvehane tarama eylemlerinin terör yaratmak amacına yönelik bulunduğu, suçların siyasal ve ideolojik amaçla işlendiği ve bu yönüyle sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunduğu belirlenmiştir.

Bu nedenle, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2. Numaralı Askeri Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı'nın görevli bulunduğu, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2. Numaralı Askeri Mahkemesi'nin 2.10.1981 günlü, 1981/126-887 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına İsmail Oğuz'un karşı oyuyla ve oyçokluğuyla 15.3.1982 gününde kesin olarak karar verildi.

Başkan

Kenan Terzioğlu

Üye

Methi Özdemir

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Nezhat Doğan

Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

Halûk Yardımcı

Üye

Cezmi Elgin

D/E

Bu kararın Resmî gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

Kenan Terzioğlu

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1982/54
KARAR NO : 1982/114

KARŞI OY YAZISI

Dosyadaki bilgilere, belgelere ve anlatımlara göre: Sanıkların bazısı yansız, bazısı sağ, diğer bir kısmı sol düşüncede kişiler oldukları, işledikleri iddia olunan suçların, mağdurları sağcı ise, eylemin sol örgütler adına, solcu iseler eylemin sağ kuruluşu adına yapıldığından söz edilerek, 12 Eylül 1980 öncesinin kararsız ve karışık ortamından yararlanarak ve cüret bularak, arka arkaya bir çok adi nitelikte görülen silahlı gasp, direnme ve 6136 sayılı Kanuna aykırılık suçlarını işledikleri anlaşılmakta ise de; bu kişilerin sağ ve sol örgütlerle hukuki veya fiili bağlantıları tesbit olunmamış, eylemlerin kişisel çıkar sağlama dışında başka bir amaçla yapıldığı da anlaşılmamış, bu durumda yüklenen suçların Sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olmadığı kanısına varılmış bulunduğundan davada adli yargı yerinin görevli olduğu, bu nedenle Bakırköy 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılması gerektiği düşüncesiyle çokluk görüşüne katılmıyorum.

Üye

İsmail Oğuz

D/E